

**MAŁOPOLSKI KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
W ROKU SZKOLNYM 2025/2026
Etap wojewódzki – 23 lutego 2026 r.
Temat: „Jestem kim jestem”**

1. Przed rozpoczęciem sprawdzania nauczyciele zakreślają na zielono wszystkie uczniowskie skreślenia oraz nadpisanie i zapisują na dole strony ich liczbę.
2. Zadania oceniamy zgodnie ze schematem punktowania. W tabeli pod każdym zadaniem wpisujemy **czerwonym** długopisem przyznaną liczbę punktów. Potem sumę punktów nanosimy na pierwszą stronę testu. Jeśli w schemacie punktowania wskazano kryteria, do tabelki pod zadaniem wpisujemy przyznane punkty częściowe (np. 1, 1, 1, 0).
3. Punkty przyznajemy za odpowiedź poprawną, wynikającą z lektury oraz z obserwacji świata. W schemacie punktowania podano tylko **przykładowe** odpowiedzi i wskazano **zasady ich zaliczania**. Jeśli w odpowiedziach pojawi się **błąd rzeczowy**, to w danym kryterium nie przyznajemy punktu.
4. Uwaga! Przy ocenie krótszych i dłuższych wypowiedzi stosowane są następujące kryteria poprawności stylistycznej i językowej: stylistyczna, frazeologiczna, leksykalna, gramatyczna (fleksyjna i słowotwórcza), składniowa, interpunkcyjna, ortograficzna (zob. *Encyklopedia języka polskiego* pod redakcją Stanisława Urbańczyka i Mariana Kucały, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Wrocław-Warszawa-Kraków, Ossolineum, 1999, s. 36-38 i 381-382). **Powtórzoną kilkakrotnie w tym samym zadaniu niepoprawną konstrukcję językową lub pomyłkę w zapisie czy interpunkcji (takie samo zdanie) traktujemy jako jeden błąd.**
5. Na marginesie zaznaczamy tylko te błędy, które w danym zadaniu podlegają ocenie. Oznaczenia błędów:
 - **jęz.** – błąd językowy (fleksyjny, składniowy, frazeologiczny, słowotwórczy, leksykalny, stylistyczny, powtórzenie...),
 - **ort.** – błąd ortograficzny,
 - **int.** – błąd interpunkcyjny.
6. Podczas realizacji zadań na wszystkich etapach konkursu **obowiązuje pisownia imion i nazwisk autorów oraz tytułów tekstów podana w wykazie literatury**. Błędy w zapisie traktowane są jako błędy ortograficzne. Błędy w odmianie / brak odmiany imienia i nazwiska autora / imienia i nazwiska bohaterów jako błędy językowe.
7. Jeśli w zadaniach 1., 2a, 3., 5., 7. wypowiedź będzie krótsza niż wymagana liczba słów, punkty przyznajemy tylko za realizację tematu.
8. Jeśli w zadaniach 1., 3., 6., 7. wypowiedź zostanie napisana na inny temat lub w innej formie niż wskazane w poleceniu, lub uczestnik nie odwoła się do konkursowej lektury **za całe zadanie przyznajemy 0 pkt.**
9. Przy ocenie prac nie uwzględnia się zaświadczeń o dysleksji, dysgrafii, dysortografii.

Schemat punktowania			
zadanie	przykładowa odpowiedź	punktacja	zasady przydzielania punktów
1.	Np. Na czerwonym tle plakatu narysowane są dwa małe gwoździe, które utrzymują w stanie równowagi wielki i ciężki młot. Widać ogromny wysiłek (naprężone sznurki), który jest wkładany w działanie. W bezpośrednim starciu gwoździe nie mają szans na pokonanie ciężkiego młota, mogą to zrobić, jedynie współpracując i współdziałając ze sobą. To z kolei jest możliwe po zaakceptowaniu tego, kim jestem. W opowieści <i>Dziecko Noego</i> ojciec Pons (katolicki ksiądz) pokonuje zło, nienawiść (może być nimi ciężki młot z plakatu), ratując życie żydowskim chłopcom oraz ocalając ich tożsamość (gromadzi świadectwa kultury żydowskiej w „kaplicy”, by po wojnie chłopcy mieli możliwość powrotu do swojego świata. Ojciec Pons nie chce też, by chłopcy przystąpili do Pierwszej Komunii, chce, aby pozostali sobą, aby później mogli świadomie wybrać. Tolerancja może uratować świat, daje szansę, by różni ludzie mogli ze sobą współistnieć...	0-5	3 pkt. przyznaje się za poprawne i funkcjonalne wykorzystanie informacji z plakatu oraz z opowieści <i>Dziecko Noego</i> (wymienienie co najmniej trzech różnych elementów występujących zarówno na plakacie, jak i w opowieści i ich opisanie; za wymienienie i opisanie dwóch – 2 pkt., za podanie jednego elementu – 1 pkt). 1 pkt przyznaje się za bezpośrednie wskazanie na moc tolerancji w świecie. 1 pkt przyznaje się za poprawne pod względem językowym zbudowanie zawartego tekstu (dopuszcza się 1 błąd niezależnie od kategorii).
2.	a) Np. W zakończeniu Rudi oraz Joseph (Josephele) spacerują po „Lesie ojca Ponsa” w Izraelu i zwracają uwagę na małe krzaczki, które wyrastają przy dwustu siedemdziesięciu jeden drzewach posadzonych na pamiątkę uratowania żydowskich dzieci. Joseph martwi się, że za jakiś czas będzie więcej drzew. Wtedy Rudi zaczyna wyliczać swoje dzieci, swoje wnuki (w sumie dwanaścioro) i mówi, że tak naprawdę ojciec Pons uratował znacznie więcej istot niż tylko jego życie, życie jednego chłopaka. Napis na medalu wskazuje właśnie na ten fenomen. Uratowanie jednego człowieka pozwoliło w konsekwencji powołać do życia kolejnych ludzi w kolejnych pokoleniach. Te istnienia można liczyć w milionach...	0-4	2 pkt. przyznaje się za poprawne pod względem rzeczowym i funkcjonalne przywołanie co najmniej pięciu informacji z zakończenia opowieści (1 pkt – za przywołanie co najmniej trzech-czterech informacji). 1 pkt przyznaje się za poprawne objaśnienie cytatu z Talmudu w kontekście zakończenia opowieści Erica-Emmanuela Schmitta. 1 pkt przyznaje się za poprawne pod względem językowym zbudowanie tekstu (dopuszcza się 1 błąd niezależnie od kategorii). <i>Uwaga! Uznaje się tylko postaci, które istniały, a ich działanie zostało udokumentowane.</i>

	b)	Np. Irena Sendlerowa w latach 1940-1944 uratowała ponad dwa i pół tysiąca żydowskich dzieci. Zapisywała ich prawdziwe imiona i nazwiska oraz daty urodzenia na karteczkach, które wkładała do słoików. Chciała ocalić życie dzieci oraz ich tożsamość...	0-2	2 pkt. przyznaje się za podanie co najmniej trzech faktów na temat wybranej postaci (1 pkt – za podanie co najmniej dwóch faktów).
3.		Np. stanowisko: Porozumienie między ludźmi może być ograniczone z powodu nieznanomości języka. argument oraz uzasadnienie: <u>Ludzie, nie znając znaczenia danego słowa, gestu lub znaku, mogą nie osiągnąć kompromisu, a nawet często się pokłócić (A).</u> Widać to najlepiej na przykładzie czterech żebraków z bajki <i>Winogrona</i>, którzy otrzymawszy monetę, mieli ją wydać dla siebie. Każdy z nich, pochodząc z innej kultury, mówiąc innym językiem, chciał kupić coś smacznego. Żaden jednak nie zgodził się z propozycją kolejnego, mimo że wszyscy chcieli winogron. Niestety, w każdym języku ten owoc miał własną nazwę. i kontrargument oraz uzasadnienie: <u>Można jednak znać język, lecz nie chceć się porozumieć, wręcz bać się kontaktu z Innym, bo uprzedzamy się do niego (K).</u> W <i>Wykładach wiedeńskich</i> Kapuścińskiego są przywoływane sytuacje, kiedy spotkaniu z Innym towarzyszą strach i niepewność. Zaczynamy je od wskazywania różnic, od tego, co nas dzieli, nie zaś jak pisze Albrecht von Haller od tego, co jest wspólne wszystkim ludom. Nie wysłuchujemy Innego, tylko od razu go oceniamy. Nie jesteśmy w stanie zauważyć elementów łączących, lecz skupiamy się na tym, co nas dzieli. Wtedy każdy zostaje przy swoim stanowisku i nie może być mowy o porozumieniu...	0-8	2 pkt. przyznaje się za sformułowanie stanowiska, argumentu i uzasadnienia (1 pkt – za sformułowanie stanowiska, argumentu oraz próbę uzasadnienia). 2 pkt. przyznaje się za sformułowanie stanowiska, kontrargumentu i uzasadnienia (1 pkt – za sformułowanie stanowiska, kontrargumentu oraz próbę uzasadnienia). 1 pkt przyznaje się za poprawne i celowe przywołanie co najmniej dwóch konkretnych faktów z lektur (<i>Uwaga! Fakty powinny pozwolić stwierdzić znajomość tekstu</i>). 2 pkt przyznaje się za poprawność językową (0-1 bł. – 2 pkt., 2 bł. – 1 pkt, 3 bł. i więcej 0 pkt.). 1 pkt przyznaje się za poprawność ortograficzną i interpunkcyjną (dopuszcza się 2 błędy bez względu na kategorię). <i>Uwaga! Argument i kontrargument muszą odnosić się do stanowiska.</i>
4.		Np. Maria Dąbrowska, Marcin Kozera * Marcin urodził się w Anglii, czuje się Anglikiem, nie do końca rozumie, dlaczego ojciec zapisał go do polskiej szkoły... * Podczas spaceru po Londynie chwali się przed Krysią budowlami, osiągnięciami	0-6	Po 1 pkt. przyznaje się za poprawne podanie jednego przykładu zawierającego konkretne informacje, które wskazują na znajomość lektury.

	Anglików. Wtedy uświadamia sobie, że jego przodkowie nie budowali tych wspaniałości, jest mu wstyd... * Grając w jasełkach, poznał polską tradycję i obrzędowość. Po przedstawieniu wszyscy mu gratulowali i zadawali pytania po polsku, chłopiec niewiele rozumiał... * Na lekcji geografii w angielskiej szkole zaprotestował, gdy nauczyciel powiedział, że teraz Polski nie ma na mapie. To zachowanie spotkało się z wielkim uznaniem... * W domu Marcin oznajmił ojcu, że chce jechać do Strzałkowa... Czesław Miłosz, <i>Rodzinną Europą</i> * Miłosz bardzo dokładnie opisuje miejsce swojego urodzenia, a właściwie <i>Commonwealth</i>, odtwarza historię i geografę Wielkiego Księstwa Litewskiego, by uświadomić sobie, jakie są jego korzenie... * Bada rodzinne kroniki, które wskazują na skłonność do awanturnictwa (jego krewny z XVIII szukał szczęścia w armii Napoleona i już nie wrócił z Hiszpanii) oraz waleczność jego przodków (udział w powstaniu listopadowym, bitwa pod Ostrołęką, udział dziadka w powstaniu styczniowym)... * Cały rozdział poświęca strukturze narodowościowej Wilna, pokazuje, co łączy ludzi pogranicza i w jaki sposób wpływa to na ich mentalność, sposób postrzegania świata... * Próbuje zrozumieć mentalność Rosjanina jako sąsiada i „odwiecznego” wroga; cytuje obszernie fragmenty opracowania markiza Astolphe’a de Custine’a, który odbył podróż po Rosji cara Mikołaja I. To pozwala Miłoszowi podjąć próbę zrozumienia tego, kim są Polacy, jak postrzegają Rosjan... * Opowiada o swoim negatywnym stosunku do prawicowego nacjonalizmu oraz o sympatyzowaniu z marksizmem, lewicą...		
5.	Np. Cyprian Kamil Norwid, <i>Pielgrzym</i> hipotezy: człowiek w drodze, homo viator jako figura ludzkiego losu; pielgrzym,	0-5	Po 2 pkt. przyznaje się za sformułowanie hipotezy interpretacyjnej i jej uzasadnienie, 1 pkt – za sformułowanie hipotezy

	tułacz jako role przypisane podmiotowi lirycznemu; zgoda na własną egzystencję, los; pośrednia krytyka materializmu – niegromadzenie dóbr na ziemi; świadomość upływu czasu i określenie celu; elementy autobiograficzne... Wisława Szymborska, <i>W zatrzęsieniu hipotezy</i>: poszukiwanie przez osobę mówiącą tożsamości, swojego miejsca w świecie; stawianie hipotez, co do możliwych losów „urodzenia się kimś lub czymś”; przypadek rządzący światem; zgoda podmiotu lirycznego na otrzymany los, akceptacja własnej egzystencji; wskazanie na jednostkowość ludzkiej natury...		i próbę jej uzasadnienia. 1 pkt przyznaje się za poprawność językową (dopuszcza się 1 błąd).
6.	Np. Maria Dąbrowska, <i>Marcin Kozera</i> żołnierz – Kogo w jasełkach zagrał Marcin Kozera? „Bądź dzielnym człowiekiem” – Jakie słowa wypowiedziała nauczycielka do Marcina w czasie prób do jasełek? Ryszard Kapuściński, <i>Wykłady wiedeńskie</i> epoka kupców i posłów – Kiedy ludzie spotykają się z Innymi na szlakach handlowych? dyfuzjoniści – Kto uważał, że na Ziemi istniało i istnieje wiele kultur, które się mieszają, przenikają? Eric-Emmanuel Schmitt, <i>Dziecko Noego</i> kolekcja – Co tworzyły zbierane przez ojca Ponsa pamiątki po zagrożonych wyginięciem społecznościach? izba chorych – Gdzie ojciec Pons i Mademoiselle Marcelle ukryli żydowskich chłopców w dzień Pierwszej Komunii? Czesław Miłosz, <i>Rodzinna Europa</i> Neris – W jaki sposób Litwini nazywają rzekę przepływającą przez Wilno? karaimowie – Z przedstawicielami jakiej religii kolegował się Miłosz w szkole? / Kto modli się w kenesie? „Akademicki Klub Włóczęgów” – Jak nazywało się stowarzyszenie studenckie, które nie miało żadnych przepisów, jego członkowie nie unikali alkoholu, choć	0-10	8 pkt. przyznaje się za poprawne i wyczerpujące sformułowanie dziesięciu pytań, których rozwiązaniem jest wyraz, wyrażenie lub zwrot (7 pkt. – za dziewięć pytań, 6 pkt. – za osiem pytań, 5 pkt. – za siedem pytań, 4 pkt. – za sześć pytań, 3 pkt. – za cztery – pięć pytań; 2 pkt. za trzy pytania, 1 pkt – za dwa pytania). <i>Uwaga! Pytanie musi zawierać informacje pozwalające na sprawdzenie znajomości lektury.</i> 1 pkt przyznaje się za poprawne pod względem językowym sformułowanie pytań (dopuszcza się 1 błąd bez względu na kategorię). 1 pkt przyznaje się za poprawność ortograficzno-interpunkcyjną (dopuszcza się 1 błąd bez względu na kategorię). Brak znaku zapytania liczymy 1 raz. <i>Wskazane pytania są tylko przykładami.</i>

	najczęściej pili mleko? Adolf Rożek – jak nazywał się nauczyciel łaciny, który potrafił przez całą lekcję „szlifować” jedno zdanie?		
7.	Opowiadanie	0-20	
7.1	realizacja tematu	0-10	1 pkt przyznaje się za zbudowanie twórczego opowiadania inspirowanego cytatem z wykładu R. Kapuścińskiego. 1 pkt przyznaje się za nadanie tekstowi adekwatnego, interesującego tytułu związanego z fabułą opowiadania. R 1 pkt przyznaje się za umiejętne i oryginalne wprowadzenie do opowiadania refleksji po lekturze konkursowych tekstów. U 5 pkt. przyznaje się za ciekawą prezentację zdarzeń logicznie lub przyczynowo-skutkowo ze sobą powiązanych i celowe urozmaicenie narracji co najmniej sześcioma elementami (prezentacja czasu i miejsca akcji, dialog, monolog, opisy, zwroty akcji, charakterystyka, różne konwencje...); 4 pkt – opowiadanie spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt. i niektóre na 5 pkt.; 3 pkt. przyznaje się za prezentację zdarzeń logicznie lub przyczynowo-skutkowo ze sobą powiązanych i proste urozmaicenie narracji co najmniej czterema elementami (prezentacja czasu i miejsca akcji, dialog, monolog, opisy, zwroty akcji, charakterystyka, różne konwencje...); 2 pkt. – opowiadanie spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.; 1 pkt – przyznaje się za prostą fabułę z pojawiającymi się usterkami w prezentacji zdarzeń, częściowo funkcjonalną narrację.

		Ś	2 pkt. przyznaje się za celowe i funkcjonalne wprowadzenie co najmniej sześciu różnych środków językowych (epitety, porównania, przenośnie, wyliczenia, apostrofy...); 1 pkt – za celowe i funkcjonalne wprowadzenie pięciu różnych środków. <i>Uwaga! Środki językowe muszą być dobrane starannie, przemyślane, nie mogą być zwyczajnymi połączeniami wyrazów (np. wszyscy ludzie – epitet).</i>
Punkty za pozostałe kryteria są przyznawane pod warunkiem, że tekst liczy co najmniej 190 słów.			
7.2	kompozycja	0-2	1 pkt przyznaje się za zbudowanie zwanego i spójnego opowiadania. 1 pkt przyznaje się za celowe wydzielenie segmentów, akapitów, części.
7.3	język i styl	0-5	1 pkt przyznaje się za bogactwo słownictwa, ciekawe konstrukcje składniowe, bogatą frazeologię nawiązującą do tematyki konkursu, erudycję. poprawność językowa (gramatyczna, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, składniowa...) 0-3 bł. – 4 pkt., 4-5 bł. – 3 pkt., 6-7 bł. – 2 pkt, 8-9 bł. – 1 pkt, 10 bł. i więcej – 0 pkt.
7.4	poprawność ortograficzna	0-2	0-2 bł. – 2 pkt., 3-4 bł. – 1 pkt, 5 bł. i więcej – 0 pkt.
7.5	poprawność interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 10 błędów.
Łącznie:		0-60	